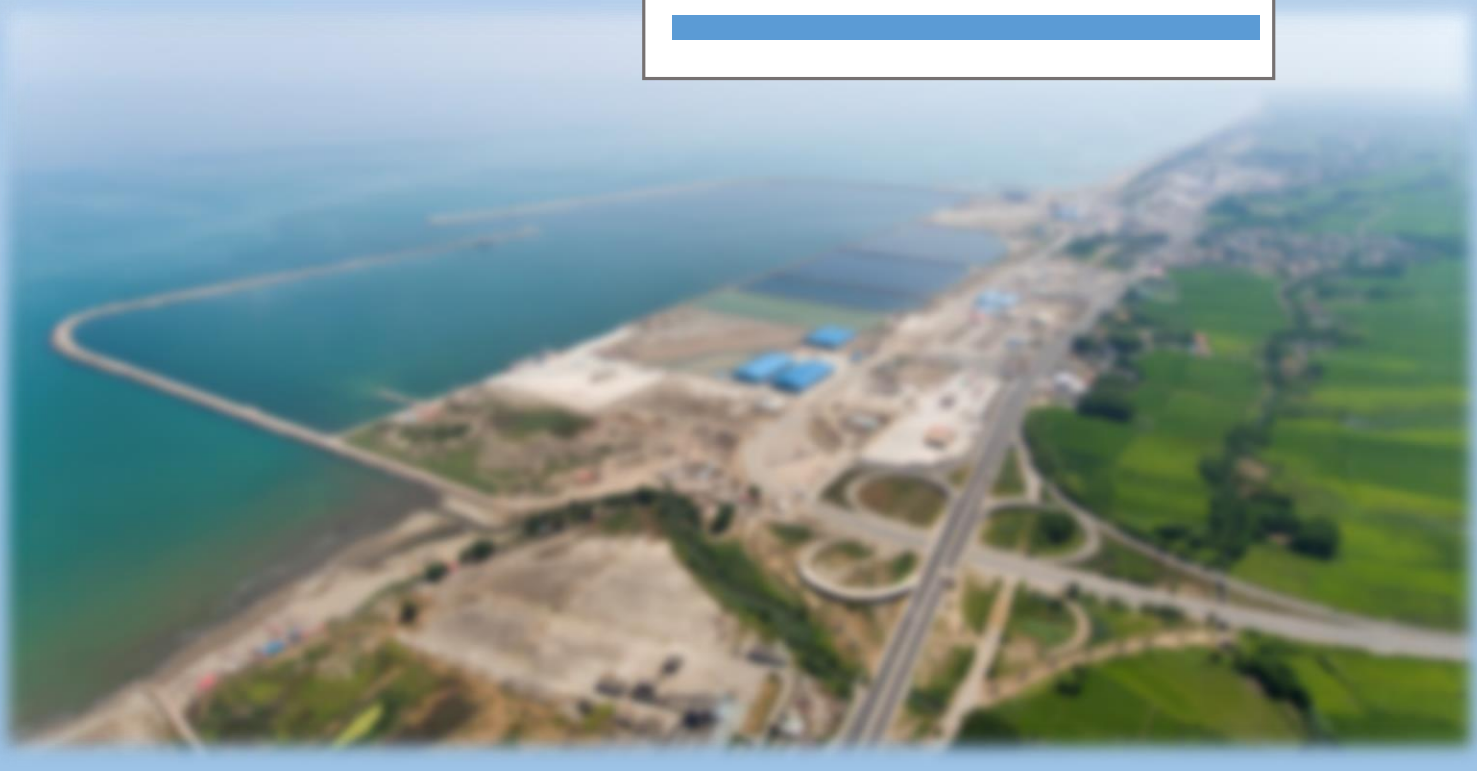
عملکرد بنادر شمالی کشور در نه ماهه نخست ۱۴۰۴

بنادر:

امیرآباد ، آستارا، انزلی، نوشهر، فریدونکنار و کاسپین

معاونت امور بنادر و حوزه خزر

مدیریت توسعه بازار و ارتباط با حوزه خزر و اوراسیا

مقدمه

معاونت امور بنادر و حوزه خزر، در را ستای تحقق اهداف سازمان منطقه آزاد انزلی، یکی از مأموریت‌های ا صلی خود را انجام مطالعات و تحقیقات مستمر بازار با هدف شناخت دقیق‌تر ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های موجود در بازار کشورهای حاشیه دریای خزر و اتحادیه اقتصادی اوراسیا قرار داده است. این رویکرد با تمرکز بر سیاست‌گذاری مؤثر به‌منظور ارتقای وضعیت موجود، شناسایی فرصت‌ها و ظرفیت‌های پنهان، معرفی این فرصت‌ها و تلاش برای بالفعل سازی آن‌ها دنبال می شود. تحقق این اهداف م ستلزم تحلیل واقع‌بینانه عملکرد کنونی و مقای سه آن با دوره‌های م شابه پی شین ا ست. بر همین ا ساس، گزارش حا ضر با رویکردی تحلیلی، عملکرد مقای سه‌ای نه‌ماهه سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ بنادر شمالی کشور شامل بنادر امیرآباد، انزلی، نوشهر، کاسپین، فریدونکنار و آستارا را از منظر مجموع تخلیه و بارگیری، صادرات، واردات و نوع کالا مورد بررسی قرار می‌دهد.

در این گزارش، با اتکا به داده‌های منتشر شده در وب سایت سازمان بنادر و دریانوردی، مجموع عملکرد هر یک از بنادر شمالی ک شور از حیث تخلیه و بارگیری کالا، سهم هر بندر از کل عملکرد، برر سی عملکرد به تفکیک رویه‌های گمرکی (صادرات، واردات و سایر)، جایگاه بنادر در حوزه تخلیه و بارگیری کالاهای صادراتی و وارداتی، وضـعیت کلی کالاهای مبادلاتی دریای خزر از طریق بنادر ایرانی، عملکرد کالاهای کانتینری، و همچنین ارزیابی عملکرد بنادر با توجه به تعداد ا سکله‌های موجود و در حال بهره‌برداری و رکوردهای ثبت شده از نظر تناژ تخلیه و بارگیری، مورد تحلیل قرار گرفته است.

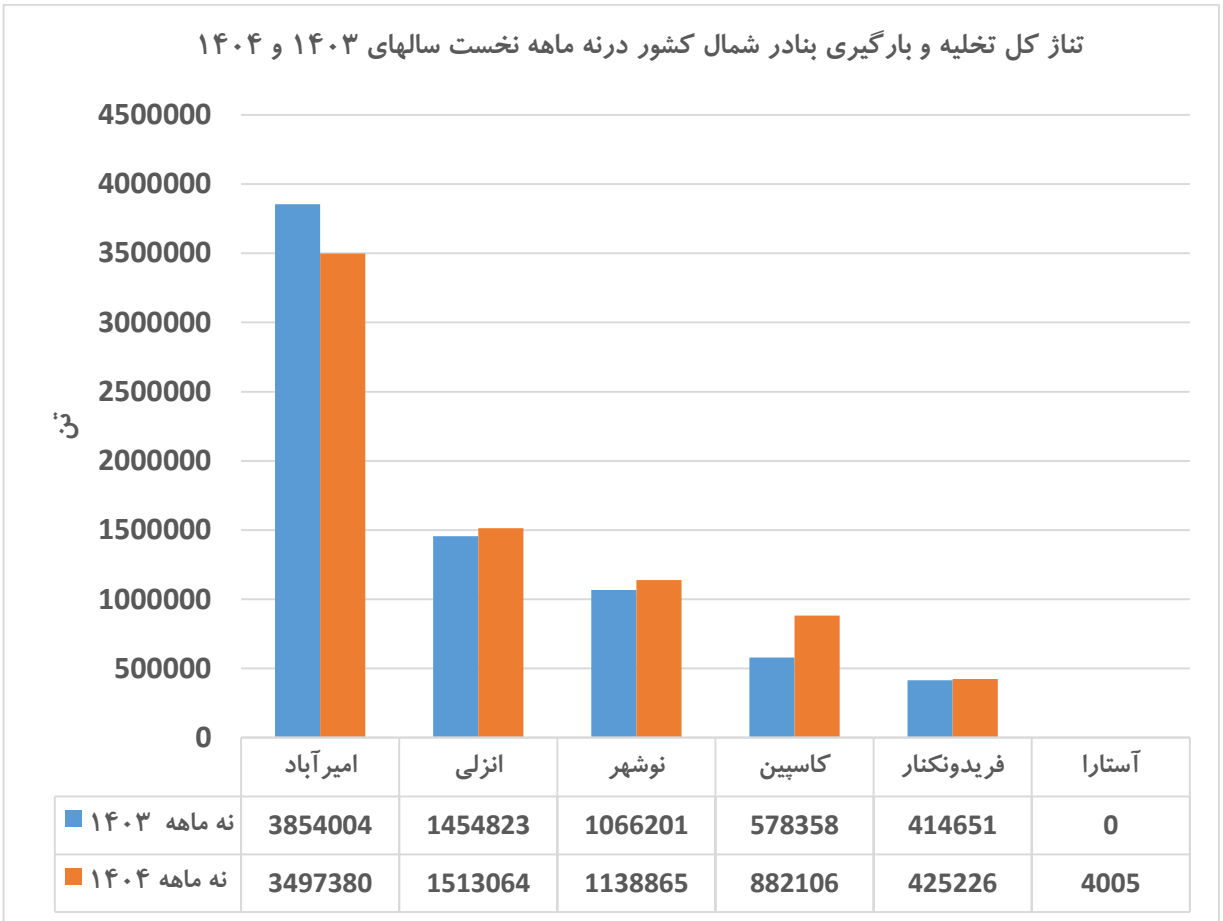
امید اسـت نتایج و اطلاعات ارائه‌شـده در این گزارش، ضـمن برخورداری از کارکرد تحلیلی و کاربردی برای واحدهای مختلف سازمان، بتواند در فرآیند ت صمیم سازی و پیاده سازی اهداف و طرح‌های تو سعه‌ای مجتمع بندری کاسپین، با لحاظ ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های بالقوه آتی، نقش مؤثری ایفا نماید.

عملکرد بنادر شمالی کشور از حیث تخلیه و بارگیری طی نه ماهه نخست سالهای ۱۴۰۳ و۱۴۰۴

جدول شماره (۱). مجموع کل تخلیه و بارگیری بنادر شمال کشور در سالهای ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ (واحد: تن)

	نه ماهه ۱۴۰۳	نه ماهه ۱۴۰۴	تغییرات در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته (٪)
امیرآباد	۳,۸۵۴,۰۰۴	۳,۴۹۷,۳۸۰	-۹٪
انزلی	۱,۴۵۴,۸۲۳	۱,۵۱۳,۰۶۴	۴٪
نوشهر	۱,۰۶۶,۲۰۱	۱,۱۳۸,۸۶۵	۷٪
کاسپین	۵۷۸,۳۵۸	۸۸۲,۱۰۶	+۵۳٪
فریدونکنار	۴۱۴,۶۵۱	۴۲۵,۲۲۶	۳٪
آستارا	۰	۴,۰۰۵	-
جمع	۷,۳۶۸,۰۳۷	۷,۴۶۰,۶۴۶	٪۱

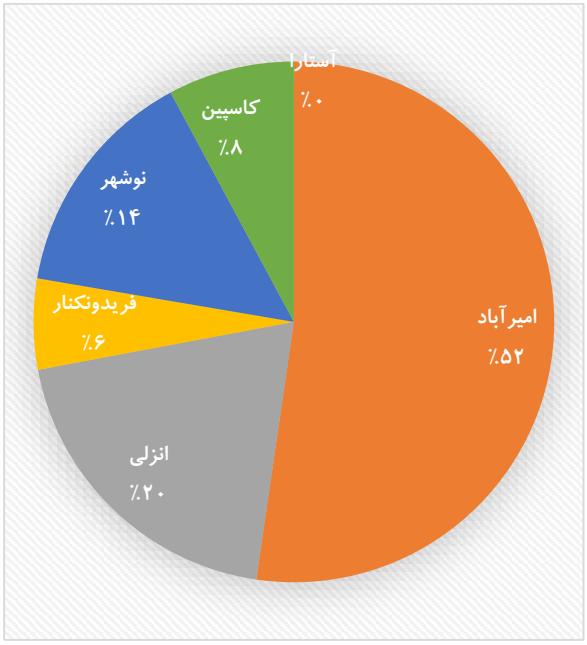
https://www.pmo.ir

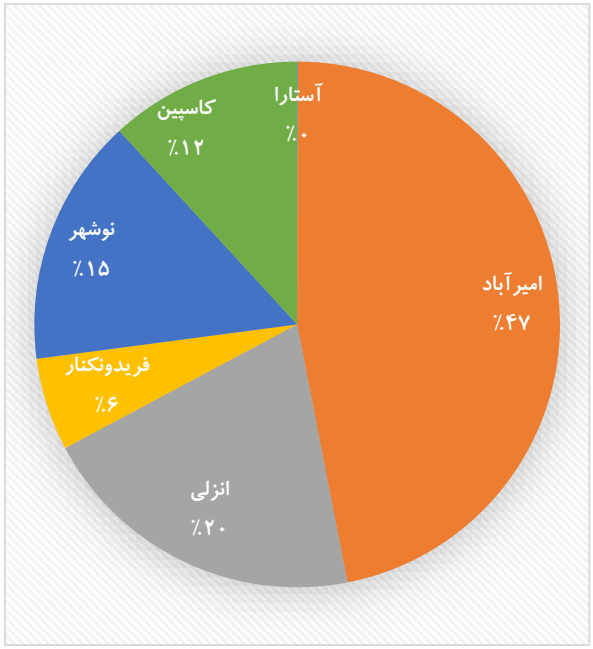
سهم هر یک از بنادر شمال کشور در تخلیه و بارگیری از طریق دریای خزر

طی نه ماهه نخست سالهای ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

نه ماهه نخست ۱۴۰۳

نه ماهه نخست۱۴۰۴

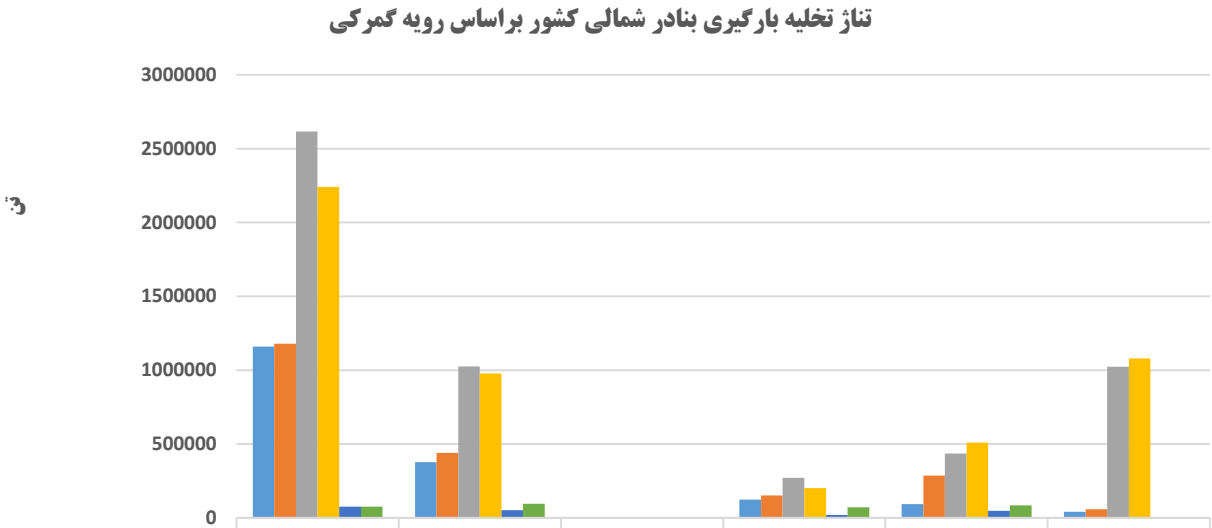
نمودار (۱). سهم بنادر شمال کشور در تخلیه و بارگیری

مجموع تخلیه و بارگیری به تفکیک رویه در بنادر شمالی کشور طی نه ماهه نخست سالهای ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

جدول شماره (۲). تخلیه و بارگیری به تفکیک رویه در سالهای در ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ (بر حسب تن)

	صادرات			واردات			سایر رویه ها		
بندر	نه ماهه ۱۴۰۳	نه ماهه۱۴۰۴	تغییرات (٪)	نه ماهه ۱۴۰۳	نه ماهه ۱۴۰۴	تغییرات (٪)	نه ماهه۱۴۰۳	نه ماهه ۱۴۰۴	تغییرات (٪)
امیرآباد	۱,۱۶۰,۰۳۶	۱,۱۸۰,۱۸۴	۲٪	۲,۶۱۶,۸۷۳	۲,۲۴۱,۶۷۱	-۱۴٪	۷۷,۰۹۵	۷۵,۵۲۵	-۲٪
انزلی	۳۷۶,۴۴۲	۴۳۹,۴۸۴	۱۷٪	۱,۰۲۶,۴۰۳	۹۷۸,۳۹۷	-۵٪	۵۱,۹۷۸	۹۵,۱۸۳	۸۳٪
آستارا	۰	۱,۰۹۴	-	۰	۲,۹۱۰	۰	۰	۱	-
فریدونکنار	۱۲۴,۵۸۳	۱۵۲,۸۲۷	۲۳٪	۲۷۰,۸۶۳	۲۰۱,۱۷۹	-۲۶٪	۱۹,۲۰۵	۷۱,۲۲۰	۲۷۱٪
کاسپین	۹۴,۳۲۳	۲۸۷,۳۳۶	۲۰۴٪	۴۳۵,۳۱۶	۵۱۰,۴۱۷	+۱۷٪	۴۸,۷۱۹	۸۴,۳۵۳	+۷۳٪
نوشهر	۴۰,۴۶۲	۵۸,۴۶۵	۴۴٪	۱,۰۲۳,۲۳۱	۱,۰۸۰,۱۴۵	-۶٪	۲,۵۰۸	۲۵۵	-۸۹٪

جمع	۱,۷۹۵,۸۴۶	۲,۱۱۹,۳۹۰	۱۸٪	۵,۳۷۲,۶۸۶	۵,۰۱۴,۷۱۹	-۷٪	۱۹۹,۵۰۵	۳۲۶,۵۳۷	۶۴٪

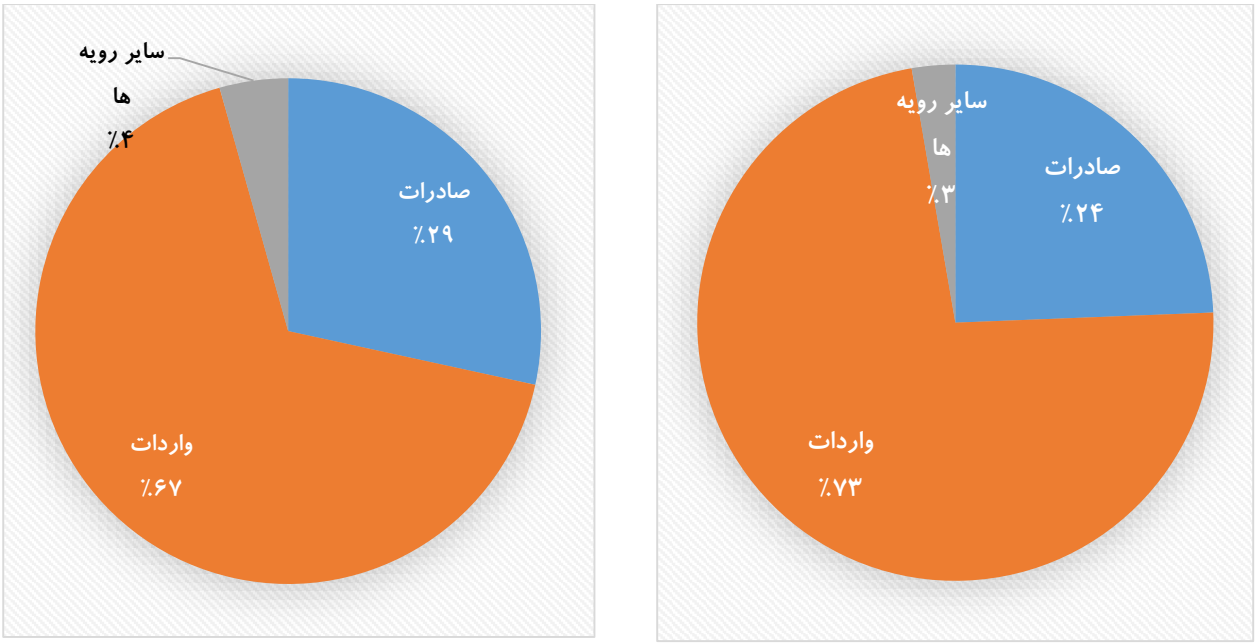

	نوشهر	کاسپین	فریدونکنار	آستارا	انزلی	امیرآباد
صادرات نه ماهه ۱۴۰۳	40462	94323	124583	0	376442	1160036
صادرات نه ماهه ۱۴۰۴	58465	287336	152827	1094	439484	1180184
واردات نه ماهه ۱۴۰۳	1023231	435316	270179	0	1026403	2616873
واردات نه ماهه ۱۴۰۴	1080145	510417	201179	2910	978397	2241671
سایر رویه ها نه ماهه ۱۴۰۳	2508	48719	19205	0	51978	77095
سایر رویه ها نه ماهه ۱۴۰۴	255	84353	71220	1	95183	75525

سهم کلی صادرات و واردات کالا از کل مبادلات انجام شده توسط بنادر شمالی کشور

طی نه ماهه نخست سالهای ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

نه ماهه نخست سال ۱۴۰۳ | نه ماهه نخست سال ۱۴۰۴

نمودار شماره (۲). سهم رویه ها در تخلیه و بارگیری بنادر ایرانی خزر

جایگاه هریک از بنادر شمال کشور با توجه به سهم در بخش صادرات و واردات

جدول (۳). سهم هر یک از بنادر شمال کشور در صادرات

	نه ماهه نخست ۱۴۰۳		نه ماهه نخست ۱۴۰۴	
۱	امیرآباد	۶۵٪	امیرآباد	۵۵٪
۲	انزلی	۲۱٪	انزلی	۲۱٪
۳	فریدونکنار	۷٪	کاسپین	۱۴٪
۴	کاسپین	۵٪	فریدونکنار	۷٪
۵	نوشهر	۲٪	نوشهر	۳٪
۶	آستارا	۰	آستارا	۰
	مجموع	٪۱۰۰		٪۱۰۰

جدول (۴). سهم هر یک از بنادر شمال کشور در واردات

	نه ماهه نخست ۱۴۰۳		نه ماهه نخست۱۴۰۴	
۱	امیرآباد	۴۹٪	امیرآباد	۴۵٪
۲	انزلی	۱۹٪	انزلی	۲۰٪
۳	فریدونکنار	۱۹٪	نوشهر	۲۱٪
۴	کاسپین	۸٪	کاسپین	۱۰٪
۵	نوشهر	۵٪	فریدونکنار	۴٪
۶	آستارا	۰	آستارا	۰
	مجموع	٪۱۰۰		٪۱۰۰

مجموع تخلیه و بارگیری به تفکیک کالا در بنادر شمالی کشور بشرح زیر درنه ماهه نخست سالهای ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

	کالاهای اساسی			کانتینر			سایر کالاها		
	نه ماهه۱۴۰۳	نه ماهه ۱۴۰۴	تغییرات (٪)	نه ماهه ۱۴۰۳	نه ماهه ۱۴۰۴	تغییرات (٪)	نه ماهه ۱۴۰۳	نه ماهه ۱۴۰۴	تغییرات (٪)
امیرآباد	۲,۵۲۰,۸۳۵	۲,۱۶۵,۲۳۷	-۱۴٪	۸,۳۷۶	۴,۵۶۳	-٪۴۵	۱,۳۲۴,۷۹۳	۱,۳۲۷,۵۸۰	۰
انزلی	۸۱۴,۸۸۴	۷۲۸,۹۹۷	-٪۱۱	۳۴,۵۵۰	۳۱,۱۳۶	-٪۱۰	۶۰۵,۳۸۹	۷۵۲,۹۳۱	۲۴٪
نوشهر	۸۲۲,۹۸۶	۷۴۶,۲۱۱	-۹٪	۹۲	۹	-٪۹۰	۲۴۳,۱۲۳	۳۹۲,۶۴۵	۶۲٪
کاسپین	۳۶۰,۴۷۲	۴۲۲,۵۹۸	+۱۸٪	۴,۷۶۹	۸,۲۱۷	+۷۲٪	۲۱۳,۱۱۷	۴۵۱,۲۹۱	۱۱۱٪
فریدونکنار	۲۵۳,۵۱۸	۱۸۸,۴۵۷	-۲۶٪	۶۵۲	۰	-۱۰۰٪	۱۶۰,۴۸۱	۲۳۶,۷۶۹	۴۸٪
آستارا	۰	۲,۹۱۰	-	۰	۰	-	۰	۱,۰۹۵	-
جمع	۴,۷۷۲,۶۹۵	۴,۲۵۴,۴۱۰	-۱۱٪	۴۸,۴۳۹	۴۳,۹۲۵	-۹٪	۲,۵۴۶,۹۰۳	۳,۱۶۲,۳۱۱	۲۴٪

جدول (۵). تخلیه و بارگیری به تفکیک نوع کالا در نه ماهه نخست سالهای ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴(بر اساس تن)

	کالاهای اساسی		کانتینر		سایر کالاها	
	نه ماهه ۱۴۰۳	نه ماهه ۱۴۰۴	نه ماهه ۱۴۰۳	نه ماهه ۱۴۰۴	نه ماهه ۱۴۰۳	نه ماهه ۱۴۰۴
امیرآباد	2520835	2165237	8376	4563	1324793	1327580
انزلی	814884	728997	34550	31136	605389	752931
نوشهر	822986	746211	92	9	243123	392645
کاسپین	360472	422598	4769	8217	213117	451291
فریدونکنار	253518	188457	652	0	160481	236769
آستارا	0	2910	0	0	0	1095

سهم هر یک از بنادر شمال کشور به تفکیک کالا طی نه ماهه نخست ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

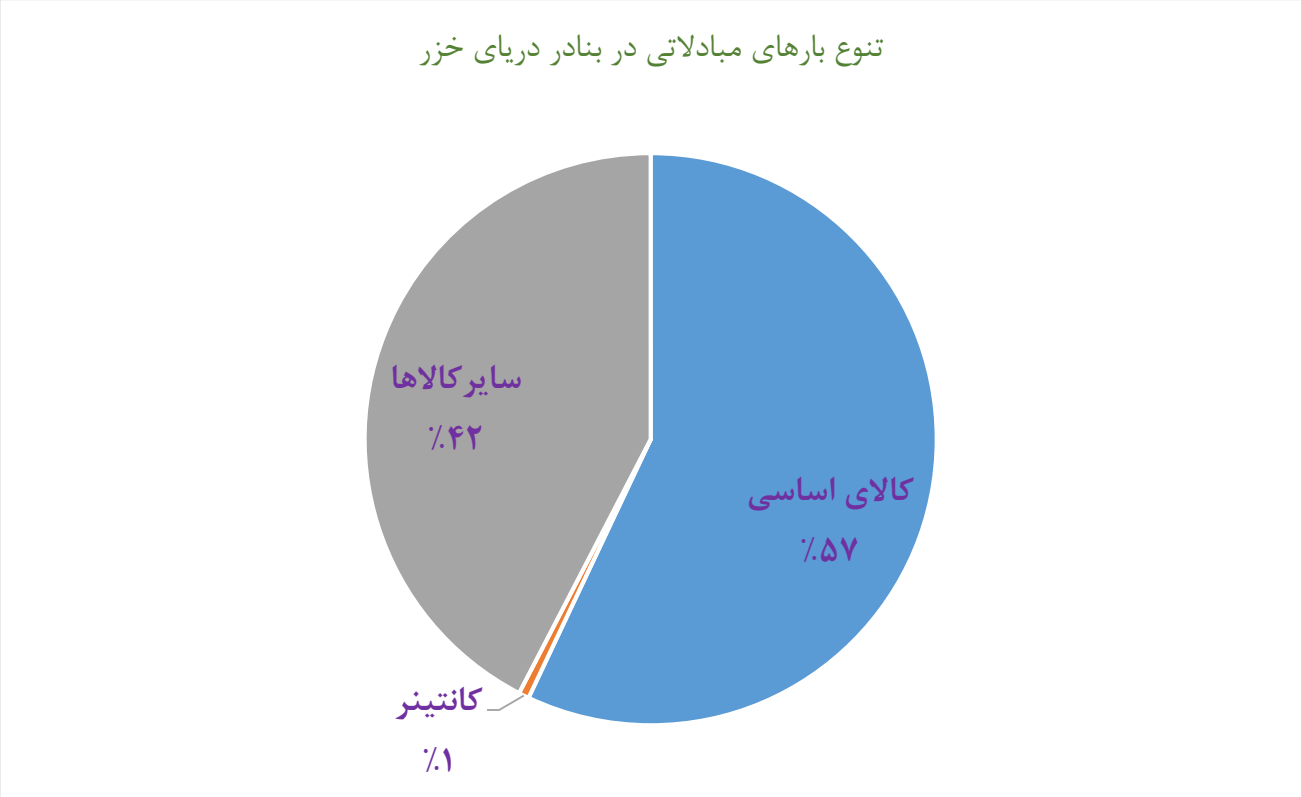
(جدول ۶). سهم هر یک از بنادر به تفکیک نوع کالا طی نه ماهه نخست سال ۱۴۰۳(بر اساس تن)

	کالاهای اساسی		کانتینر		سایر کالاها		توضیحات
	نه ماهه ۱۴۰۳	سهم (٪)	نه ماهه ۱۴۰۳	سهم (٪)	نه ماهه ۱۴۰۳	سهم (٪)	
امیرآباد	۲,۵۲۰,۸۳۵	۵۳٪	۸,۳۷۶	۱۷٪	۱,۳۲۴,۷۹۳	۵۲٪	
انزلی	۸۱۴,۸۸۴	۱۷٪	۳۴,۵۵۰	۷۱٪	۶۰۵,۳۸۹	۲۴٪	
نوشهر	۸۲۲,۹۸۶	۱۷٪	۹۲	٪۱	۲۴۳,۱۲۳	۱۰٪	
کاسپین	۳۶۰,۴۷۲	۸٪	۴,۷۶۹	۱۰٪	۲۱۳,۱۱۷	۸٪	
فریدونکنار	۲۵۳,۵۱۸	۵٪	۶۵۲	۱٪	۱۶۰,۴۸۱	۶٪	
آستارا	.	۰	۰		.	۰	
جمع	۴,۷۷۲,۶۹۵	٪۱۰۰	۴۸,۴۳۹	٪۱۰۰	۲,۵۴۶,۹۰۳	٪۱۰۰	

(جدول۷). سهم هر یک از بنادر به تفکیک نوع کالا درنه ماهه نخست سال ۱۴۰۴(بر اساس تن)

	کالاهای اساسی		کانتینر		سایر کالاها		توضیحات
	نه ماهه ۱۴۰۴	سهم (٪)	نه ماهه ۱۴۰۴	سهم (٪)	نه ماهه ۱۴۰۴	سهم (٪)	
امیرآباد	۲,۱۶۵,۲۳۷	۵۱٪	۴,۵۶۳	۱۰٪	۱,۳۲۷,۵۸۰	۴۲٪	
انزلی	۷۲۸,۹۹۷	۱۷٪	۳۱,۱۳۶	۷۱٪	۷۵۲,۹۳۱	۲۴٪	
نوشهر	۷۴۶,۲۱۱	۱۸٪	۹	۰	۳۹۲,۶۴۵	۱۲٪	
کاسپین	۴۲۲,۵۹۸	۱۰٪	۸,۲۱۷	۱۹٪	۴۵۱,۲۹۱	۱۴٪	
فریدونکنار	۱۸۸,۴۵۷	۴٪	.	۰	۲۳۶,۷۶۹	۸٪	
آستارا	۲,۹۱۰	۰	۰		۱,۰۹۵	-	
جمع	۴,۲۵۴,۴۱۰	٪۱۰۰	۴۳,۹۲۵	٪۱۰۰	۳,۱۶۲,۳۱۱	٪۱۰۰	

بار مبادلاتی در بنادر شمالی کشور به تفکیک طی نه ماهه نخست سال ۱۴۰۴

نمودار (۳). تنوع کالاهای تخلیه و بارگیری شده بنادر ایرانی دریای خزر در سال ۱۴۰۴ (تن)

عملکرد کانتینری بنادر شمال کشور طی مدت نه ماهه سالهای ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

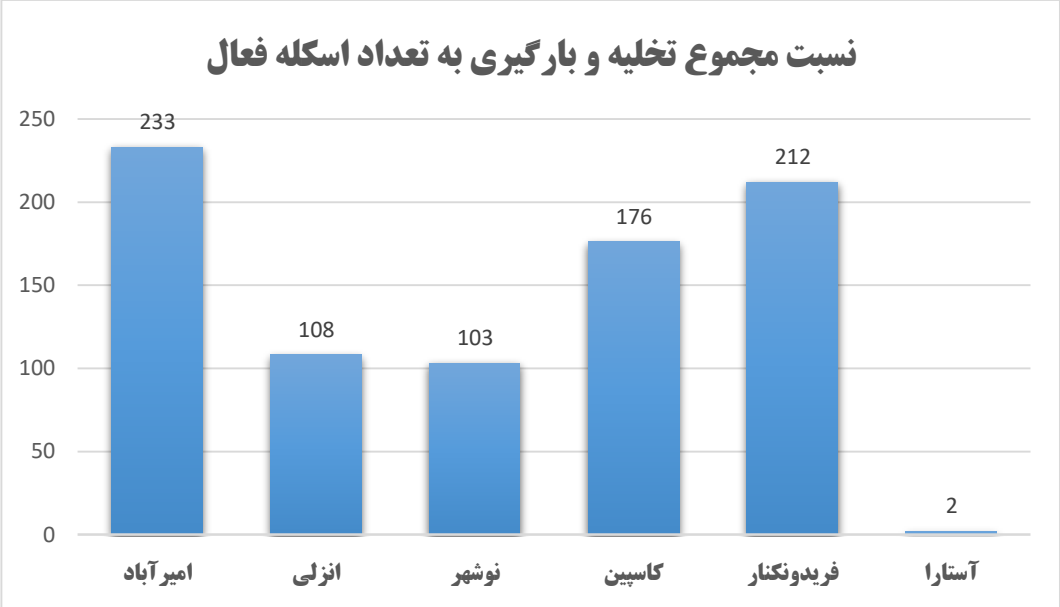
جدول (۸). تخلیه و بارگیری کانتینر در بنادر شمال کشور در سالهای ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴(واحد: TEU)

انزلی		نوشهر		امیرآباد		کاسپین	
نه ماهه ۱۴۰۳	نه ماهه ۱۴۰۴	نه ماهه ۱۴۰۳	نه ماهه ۱۴۰۴	نه ماهه ۱۴۰۳	نه ماهه ۱۴۰۴	نه ماهه ۱۴۰۳	نه ماهه ۱۴۰۴
۳,۴۹۳	۲,۴۲۷	۶۳	۲۱	۶,۹۱۱	۴,۶۱۵	۵۴۱	۵۳۴
تغییرات نسبت به مدت مشابه سال گذشته							
-۳۱٪		-۷٪		-۳۳٪		-۱٪	

نسبت وزن کالاهای تخلیه و بارگیری شده به تعداد اسکله های فعال در هر یک از بنادر شمالی کشور

جدول (۹) نسبت مجموع تخلیه و بارگیری به تعداد اسکله های فعال

امیرآباد	انزلی	نوشهر	کاسپین	فریدونکنار	آستارا
مجموع تخلیه و بارگیری (هزار تن)					
۳۴۹۷	۱۵۱۳	۱۱۳۸	۸۸۲	۴۲۵	۴
تعداد اسکله					
۱۵	۱۴	۱۱	۵	۲	۲
متوسط وزن کالاهای تخلیه و بارگیری شده به ازای هر اسکله در واحد هزار تن (نسبت تخلیه و بارگیری به تعداد اسکله)					
۲۳۳	۱۰۸	۱۰۳	۱۷۶	۲۱۲	۲

نمودار شماره (۴). متوسط وزن کالاهای تخلیه و بارگیری شده هر اسکله در بنادر شمالی کشور

در نه ماهه سال۱۴۰۴(هزار تن)

بحث و بررسی

آمار عملکرد بنادر شمالی کشور را می‌توان از زوایای مختلف مورد تحلیل و ارزیابی قرار داد. در این گزارش تلاش شده است داده‌های آماری بر اساس رویه‌های تخلیه و بارگیری، نوع کالا و عملکرد اسکله‌ها که در وب سایت سازمان بنادر و دریانوردی کشور به صورت ماهانه منتشر گردیده؛ مورد بررسی قرار گرفت. بر این اساس، ابتدا عملکرد کلی هر یک از بنادر و رویه‌های عملیاتی آن‌ها تحلیل شده، سپس عملکرد بنادر در بخش‌های کالایی شامل کالاهای اساسی، کالاهای کانتینری، کالاهای ساختمانی و معدنی و سایر کالاها مورد ارزیابی قرار گرفته است. در ادامه نیز عملکرد هر یک از بنادر با توجه به زیرساخت اسکله‌های قابل بهره‌برداری و در دسترس بررسی شده است.

۱. بررسی مجموع تخلیه و بارگیری بنادر شمالی کشور نشان می‌دهد که عملکرد کلی تخلیه و بارگیری بنادر ایرانی دریای خزر در نه‌ماهه سال‌های ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ نسبت به مدت مشابه سال قبل حدود ۱ درصد افزایش داشته است. در این بازه زمانی، صادرات از طریق بنادر خزر حدود ۱۸ درصد رشد داشته، در حالی که واردات با کاهش حدود ۷ درصدی همراه بوده است.

عملکرد بندر کاسپین در نه‌ماهه سال ۱۴۰۴ نسبت به مدت مشابه سال قبل، رشد ۵۳ درصدی را نشان می‌دهد. بررسی‌ها حاکی از آن است که صادرات از طریق بندر کاسپین با رشد ۲۰۴ درصدی همراه بوده و واردات نیز حدود ۱۷ درصد افزایش داشته است.

نکته قابل توجه آن است که حدود ۴۷ درصد از مجموع تخلیه و بارگیری بنادر ایرانی در دریای خزر به بندر امیرآباد اختصاص دارد؛ به‌گونه‌ای که این بندر ۵۵ درصد صادرات و ۴۵ درصد واردات بنادر ایرانی خزر را به خود اختصاص داده است.

سهم بندر کاسپین از مجموع تخلیه و بارگیری بنادر ایرانی خزر حدود ۱۲ درصد برآورد می‌شود که شامل ۱۴ درصد از صادرات و ۱۰ درصد از واردات این بنادر است.

۲. بررسی ترکیب کالایی تخلیه و بارگیری در بنادر ایرانی دریای خزر نشان می‌دهد که بیشترین سهم مربوط به کالاهای اساسی است که حدود ۵۷ درصد از مجموع تخلیه و بارگیری را شامل می‌شود. پس از آن، سایر کالاها با سهمی در حدود ۴۲ درصد قرار دارند.

در نه‌ماهه سال ۱۴۰۴، عملکرد کانتینری بنادر ایرانی خزر به‌طور کلی با کاهش حدود ۹ درصدی مواجه بوده است. در این میان، بیشترین رشد عملکرد کانتینری مربوط به بندر کاسپین با افزایش ۷۲ درصدی و بیشترین کاهش مربوط به بندر فریدونکنار با افت ۱۰۰ درصدی ثبت شده است.

با توجه به اینکه کالاهای اساسی بیشترین سهم را در عملکرد بنادر ایرانی خزر دارند (نزدیک به ۷۰ درصد)، سهم بالای بنادر امیرآباد (۵۱ درصد)، نوشهر (۱۸ درصد) و انزلی (۱۷ درصد) در نه‌ماهه نخست سال ۱۴۰۴ قابل توجه است. سهم بندر کاسپین از این بخش حدود ۱۰ درصد برآورد می‌شود.

۳. بررسی عملکرد بنادر ایرانی دریای خزر با در نظر گرفتن تعداد اسکله‌های موجود و میزان تخلیه و بارگیری انجام‌شده در هر اسکله نشان می‌دهد که بندر امیرآباد با متوسط تخلیه و بارگیری حدود ۲۳۳ هزار تن در هر اسکله، بهترین عملکرد را داشته است. پس از آن، بندر کاسپین با حدود ۱۷۶ هزار تن تخلیه و بارگیری در هر اسکله در نه‌ماهه سال ۱۴۰۴ قرار دارند.